

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Distinctio Tertia. De Voto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

DISTINCTIO III.

De Voto,

QUÆSTIO I.

Quid, & quotuplex sit Votum?

I. **C**ONCL. I. *Votum* est promissio deliberatè facta Deo ^{Votum,}
de meliori bono. Ita communis. Dicitur, *promissio.* ^{quid?}
Quia ad Votum non sufficit nudum & simplex propo-
situm, aliquid melius agendi vel faciendi; sed ulterius requiritur
promissio cum vera voluntate sese obligandi, ut habetur *cap.*
Litteraturam. de Voto.

2. Cæterùm *Promissio* est deliberata, & spontanea fidei obli- ^{Promissio,}
gatio, facta alteri de re bona & possibili. Et differt per hoc à ^{quid, &}
simplici Proposito, quòd *Promissio* inducat obligationem facien- ^{quomodo}
di id, quod promittitur: *Propositum* autem, licèt sit firmum ac ^{differt à}
deliberatum, ex se talem obligationem non inducit. *Mastrius* ^{simplici}
disp. 4. Theol. Mor. n. 26. cum alijs. Hinc *Promissio* Deo facta de ^{Proposito?}
bono meliori, coincidit cum *Voto*: & potest fieri non solum ore-
tenus, sed etiam per solum actum locutionis interioris, dummo-
dò fiat deliberatè & cum animo sese obligandi.

3. Nec obitat, quòd in promissione homini facta secùs fiat, ^{An Promis-}
neque sufficiat sola interior promissio, nisi hæc verbis aut alijs ^{sio solo ani-}
signis exterioribus sufficienter manifestetur, atque à promissario ^{mo: conce-}
acceptetur. Resp. enim, disparitatem esse: quia, ut dicitur ^{pta obliget?}
1. Reg. 16. homo videt eâs, quæ parent, Deus autem intuetur cor. Unde
Promissio Deo facta, licèt animo tantùm interno, mox à Deo
cordium nostrorum inspectore videtur, & acceptatur; sicque
illicò obligat, dummodò sit deliberatè concepta. Secùs fit in
Promissione homini facta: nam hæc neque cognosci potest ab
homine, cui fit, neque ab ipso acceptari, quousque verbis vel alijs
signis exterioribus sufficienter exprimat.

4. Dicitur II. in allata definitione *Voti*, *deliberatè.* ^{Quia} ^{Deliberatio}
promissio subita, & inconsiderata, non sufficit ad rationem ^{requiritur}
Voti: ^{ad Votum;}
siquidem *Votum* est lex aliqua privata, qua quis Deo se obligat; ^{& quanta?}
nemo

ZZ

nemo autem se obligare verè censetur, nisi plenam habeat deliberationem ejus, quod facit. Unde Vota infantium, ob defectum sufficientis usus rationis, non tenent; neque etiam obligat Votum per semiplenam duntaxat deliberationem editum: imò tanta. & talis requiritur deliberatio ad validitatem Voti, quanta requiritur ad peccatum mortale committendum. Herincx *disp. 4. de Voto, q. 1. n. 1.* & alij passim.

Votum fit
soli Deo;

5. Dicitur III. *Deo facta.* Quia, cum Votum propriè sit actus Religionis, & Patriæ, soli Deo fieri debet. Quare dum aliquid voverimus Sanctis, sensus est, illud voveri Deo, Sanctis nostri emissi Voti futuris testibus; vel id Deo voveri in honorem Sanctorum: quo modo etiam Tempia, & Altaria ædificamus Deo in honorem Sanctorum, nam in Sanctis ipsum Deum coli, ac venerari, fatentur omnes Catholici. Circa quod D. Thomas 2. 2. q. 88. art. 5. ad. 3. observat, quòd Votum soli Deo fiat, sed Promissio possit fieri homini: qualis Promissio de re bona homini facta, puta Sanctis in cælo, Prælatis Ordinum, &c. potest cadere sub Voto, in quantum homo vovet Deo, se impleturum, quod Sanctis vel Prælatis promittit.

Promissio etiam hominibus fieri potest.

Votum est de meliori bono.

6. Dicitur IV. *De meliori bono.* Quia ad Votum duæ ultra rursus requiruntur conditiones: una est, ut illud, quod voverimus, sit opus bonum, sive deinde jam aliunde sit præceptum, sive non. Altera, ut bonum illud melius sit, quàm ejus oppositum; id est, ut ex se non sit impeditivum alterius operis excellentioris, & perfectioris.

Matrimonium, an sit materia apta Voti?

7. Hinc matrimonium, regulariter loquendo, non est apta materia Voti: quia melior est virginitas matrimonio; unde ipsa semper potest eligi, ac licitè conservari, non obstante Voto de ineundo matrimonio. Dicitur, *regulariter loquendo*: nam matrimonium etiam potest cadere sub Voto, quando per matrimonium ob speciales circumstantias potest procurari majus bonum; prout fieret, si vovens frequenti periculo peccati carnis obnoxius, voveat matrimonialem statum, tanquam remedium suæ incontinentiæ, citius assumere. *Melius est enim nubere, quàm uri*, ut inquit Apollolus 1. Corinth. 7.

Voti divisiones variaz, Votum simplex,

8. CONCL II. Plures sunt divisiones Voti; ex quibus tamen præcipua est illa, qua Votum dividitur in simplex, & solemne. Ita communis; & patebit explicando singulas divisiones ejus. Igitur, quantum attinet ad præmissam divisionem, *Votum simplex* consistit in nuda & simplici promissione Deo facta
sine

sine alia solemnitate. *Votum* *solemne* dicitur illud, quod solemnizatur per susceptionem sacri Ordinis, aut per Professionem Religionis ab Ecclesia approbatæ; ut dicitur *cap. un. de Voto in 6.* Et tale *Votum* *solemne*, est *Votum* perpetuæ Castitatis Ordibus sacris annexum: quò pariter spectant tria *Vota* substantialia Religionum, nimirum Obedientiæ, Paupertatis, ac perpetuæ Castitatis, & si quæ alia sunt *Vota* Religionum approbatarum.

9. Unde non ex eo *Votum* *solemne* differt à *Voto* *simplici*, quòd hoc sit factum privatim, illud publicè; cum econtrà possit accidere: sed ex eo, quòd *Votum* *solemne* solemnizetur per susceptionem Ordinis sacri, vel Professionem Religiosam, ratione cujus aliquis magis se ponit in potestate Ecclesiæ, quantum ad materiam *Voti*. Hoc quippe non fit in *Voto* *simplici*, cum ob id Ecclesia non accipiat majorem potestatem in sic votentem, sicut vi *Voti* *solemnis* accipit in Clericos in Sacris constitutos, ac in Religiosos solemniter professos: qua de causa hos ad matrimonium ex postfactò contrahendum illegitimavit Ecclesia, non autem contrahentes cum *simplici* *voto* Castitatis, sed istos reliquit Divino iudicio. Scotus 4. *dist. 38. q. un. & alij.*

10. *Votum* ulterius dividitur in personale, & reale. *Personale* est, quo Deo promittitur aliqua actio ipsius personæ votentis: ut cum quis vovet peregrinationem, jejunium, orationem, aut hujusmodi. *Votum* *reale* est, quo res aliqua Deo promittitur; ut puta largitio elemosynæ, aut alia res externa pretio æstimabilis. Addunt Doctores tertium membrum, nempe *Votum* *mixtum*; estque illud, quod ex utroque participat: ut si quis voveat peregrinationem ad D. Virginem Lauretanam, ibiq; largiri certam elemosynam ad Ecclesiæ illius utilitatem, vel hujusmodi.

11. *Votum* dividitur rursus in absolutum, & conditionatum. *Absolutum* est, quod independenter ab omni conditione emittitur. *Conditionatum* verò, quod fit sub conditione, ac proinde non impletâ conditione illâ nullam obligationem inducit: ut si quis voveat peregrinationem, si à tali morbo convalescat, si filius filius sit sanitatem recuperaturus; nam non secutâ convalescentiâ, aut sanitate filij, ad implendum *Votum*

non tenetur. Et idem dicendum de similibus.

QUÆSTIO II.

Quæ sit obligatio Voti?

Transgres-
sio Voti est
mortalis ex
genere.

12. **C**ONCL. I. Transgressio Voti ex genere suo est peccatum mortale. Ita communis. Ratio est: quia Votum tendit ad Fidelitatem Deo ex virtute Religionis præstandam. Unde dicitur Ecclesiastici 5. *Si quid vovisti Deo, ne moreris reddere; displicet enim ei infidelis & stulta promissio, sed quodcumque voveris, redde: multoque melius est non vovere, quam post Votum promissa non reddere.*

Per accidens
potest esse
venialis.

13. **C**ONCL. II. Nihilominus ob levitatem materiæ transgressio Voti quandoque efficitur venialis. Ita pariter communis. Quia Votum est quasi privata lex, quam sibi quis imponit: atqui in legibus excusare parvitatem materiæ à culpa mortali, aliunde liquet. Sic qui singulis diebus vovit dicere tria *Pater & Ave*, & postmodum quandoque, secluso contemptu, omittit recitare, non peccat mortaliter, ob levitatem materiæ. Similiter si quis vovit recitare Rosarium in honorem B. MARIE Virginis, & postmodum omittit dicere pauca aliquot *Ave*, pari ratione non peccat mortaliter. Idem dicendum de similibus.

In juramento falso non excusat levitas materiæ: secus in voto violato, cur?

(b) *Juxta dicta Dist. præc. n. 27. & 29.*

14. **N**ec dicas. Jurans falsum, etiamsi res sit parva, peccat mortaliter; ergo. *Resp.* enim negando consequentiam, & paritatem: quia in omni perjurio, etiam circa rem levem deliberatè commisso, intervenit tota malitia perjurij, dum Deus adducitur in testem falsitatis. (b) Secus est in Voto circa materiam levem violato, ubi proinde excusat levitas materiæ, non minus, ac in furto. Accedit, quòd quamvis in Juramento assertorio levitas materiæ non excuset à peccato mortali, si quis deliberatè falsum juret, ob rationem præmissam: nihilominus violatio Juramenti promissorii, si materia sub Juramento promissa sit levis, à pluribus Doctoribus excusatur à culpa mortali, prout dictum *Distinct. præc. n. 32.*

Dubius de
emissione
voti, non
tenetur.

15. **C**ONCL. III. Qui dubitat, num Votum emiseric, nec ne, non obligatur Voto: & idem dicendum, si dubitet, fueritne Votum, vel duntaxat Propositum; præsumitur enim non fuisse Votum. Ita Engel *tit. de Voto, n. 2.* Reginaldus *lib. 18. n. 276.* & alij communiter, paucis exceptis. Ratio est: quia *in dubio melior est conditio possidentis*, juxta Reg. 65. Juris in 6. Talis autem dubitans, est in possessione suæ libertatis.

16. Nec

16. Nec obstat illa communis regula, quòd *in dubijs tutior pars sit tenenda*, c. Juvenis. de Sponsalibus, cum concordantijis. Resp. enim, hanc regulam plerumque esse tantum de consilio, non de præcepto. Vel quando est de præcepto, loquitur præcipuè de dubio practico, ad cujus depositionem quis se reflectere non potest: quia stante dubio practico, non licet contra conscientiam practicè dubiam operari, ut jam suo loco dictum.

17. CONCL. IV. Econtra si quis certus sit de Voto, dubitet autem, an habuerit intentionem se obligandi, aut sufficientem deliberationem, tenetur Voto. Ita Sanchez lib. 1. de Matrim. disput. 9. Sannig dist. 4. de Relig. q. 2. n. 6. & alij. Ratio est: quia tunc Votum stat in possessione, ac proinde obligat: præsumitur enim, Votum esse edictum juxta naturam Voti, id est, cum animo obligandi se, ac sufficienti deliberatione, quandoquidem de opposito post sufficientem disquisitionem constare nequeat.

18. CONCL. V. Votum sine temporis determinatione editum executioni mandari debet, cum primum commodè potest. Ita communis: & desumitur ex cap. 23. Deuter. ibi: *Cum votum voveris Domino, non tardabis reddere, quia requirit Dominus Deus tuus: & si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum.*

19. CONCL. VI. Obligatio Voti est personalis, ita ut solum votiventem, & non aliam personam obliget; dummodò excipiuntur Vota realia. Ita Layman lib. 4. tract. 4. c. 3. n. 6. & 10. cum communi. Ratio desumitur ex illo Psalm. 65. *Reddam tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea.* Accedit ratio: quia obligatio Voti ex propriæ voluntatis consensu nasci debet, cum sit quasi privata quædam lex; ergo non alium, quàm ipsum voventem, aut consentientem obligat. Additur hic notanter, *aut consentientem*: quia si quis in se spontè suscipiat obligationem exequendi alterius Votum, tenetur: nam tunc non ex aliena sed ex propria voluntate obligatur, qua obligationem alterius in se spontè suscipit.

20. Dicitur in Conclusionem, *dummodò excipiantur Vota realia*: siquidem horum Votorum obligatio transit ad hæredes, *arg. c. Ex parte. de Censibus*; & fatentur passim Doctores. Ratio est: quia Vota realia obligant voventem, non quomodocunque, sed quatenus est dominus rei promissæ; ergo sicut dominium rei illius, ita & obligatio, vi emissi Voti realis eidem annexa, transit ad hæredem: nam hoc ipso, quòd quis hæreditatem adit, censetur

setur contractum iniuisse ad solvenda omnia defuncti debita, & Vota realia. Hinc Sanchez *lib. 4. in Decal. cap. 15. n. 25.* ait, hæredem obligari ad solvenda defuncti Vota realia, non vi Voti (nam & hoc solum voventem afficere potest) sed vi contractus memorati.

Quid de votis Communitatum?

21. Ex data Conclusionem, ac præsertim priori parte ipsius, inferitur I. cum Layman *lib. 4. traët. 4. cap. 3. num. 6.* citante Suarezium, Vasquez & Sanchez, quòd si Communitas aliqua certum Votum ediderit, quotannis v. g. peregrinationem instituenti, posteri eorum non obligentur ex virtute Religionis, seu vi Voti, in quod ipsi non consenserunt: quamvis interdum ratione pacti, vel statuti, aut longæ consuetudinis ab Ordinario loci tacitè vel expressè approbatæ, subsit obligatio ejusmodi Votum observandi; prout ampliùs explicat Sanchez *cit. c. 15. n. 16. & seqq.*

Factum alienum si voveatur, quomodo explicandum?

22. Inferitur II. Quòd factum alienum voveri non possit, v. g. alium jejunaturum, Religionem ingressurum, &c. Ne autem irrita omninò sit ejusmodi Voti promissio, non rarò usurpata, ita explicari debet, quòd animus voventi fuerit, obligare se ad curandum, quantum in ipso est, ut alter promissum adimpleat: sic enim non alienum, sed potius proprium factum promittitur. Unde liberi non obligantur Voto parentum offerentium eos Religioni, nisi ex debito quodam honestatis, aut nisi intelligentes consentiant, vel postea ratificent: alioquin jure contradicere possent, eò quòd Religionis ingressus liber esse debeat, *c. Præfens. 20. q. 3.*

Vovens teneatur implere votum per seipsum.

23. Inferitur III. Quòd vovens teneatur Votum personale per seipsum implere, & non liberetur, si per alium impleat: v. g. qui vovit, se jejunaturum, vel peregrinaturum &c. non satisfacit, si alium roget, ut loco sui jejundet, peregrinetur &c. Ratio est: quia vovens factum proprium promissit; ergo ad illud ipsemet obligatur. Ex quo

Et impeditur non teneatur substitui a alio.

24. Inferitur ulterius, quòd si quis Votum suum personale ipsemet implere non possit, non teneatur alium rogare, vel substituere, qui impleat. Ratio est: quia actus se non extendit ultra intentionem agentis, *arg. cap. ult. de Præbendis*, cum concordantijs: atqui intentio voventis fuit (uti supponitur) se facturum, v. g. se oraturum, jejunaturum, peregrinaturum &c. ergo ipse solus obligatur; & consequenter, si id præstare non possit, cessat obligatio Voti, nec teneatur illud per alium implere, nisi

nisi etiam ad hoc sese obligare intenderit. Quamquam substituere alium in casu iusti impedimenti, procul dubio sit laudabile.

QUÆSTIO III.

De Cessatione, Commutatione, & Irritatione Votorum.

25. **A**dvertendum cum Doctoribus communiter, quatuor potissimum modis obligationem Voti desinere posse. Obligatio Voti quatuor modis desinere potest.
I. Per Cessationem; cum nempe Votum ex se ipso cessat obligare, absque alia commutatione, irritatione, vel dispensatione; quod varijs ex causis contingere potest, uti mox dicitur. II. Per Commutationem. III. Per Irritationem Voti, auctoritate Superioris factam. IV. Per legitimam Dispensationem; quæ contingit tunc, quando legitimâ Superioris auctoritate, ex causa rationabili, cum vovente super Voto dispensatur. De quibus tribus prioribus per sequentes Conclusiones plura, de Dispensatione verò in subsequenti Quæstione.

26. CONCL. I. Quantum in primis attinet ad Cessationem Votorum, cessante causâ finali ac principali Voti cessat quoque obligatio eius: v. g. si vovisti, te peregrinaturum pro impetranda valetudine filij, is verò ante peractam peregrinationem moriatur, liberatus es à Voto. Ita Suarez lib. 4. de Voto, cap. 18. & alij. Cessante causâ finali cessat Votum.

27. CONCL. II. Cessat insuper obligatio Voti ob mutationem materiæ, si videlicet ea fiat impossibilis, illicita, indifferens, aut majoris boni impeditiva. Ratio est: quia in eiusmodi casu neque Votum incipere potuisset, cum hoc debeat esse de re possibili, licita, bona, & majoris boni non impeditiva. Idem dicendum in casu, si postea tam notabilis rerum mutatio accidat, vel specialis & inopinatus casus occurrat, ut rationabiliter præsumi possit, voventis intentionem ad eiusmodi eventum, aut casum specialem, se non extendisse. Ratio est: quia actus non se extendit ultra intentionem agentis. Accedit, quòd lex positiva in eiusmodi casibus per epichejam soleat admittere benignam interpretationem; ergo idem dicendum de Voto, utpote quæ est lex quædam privata, quam ipsemet vovens sibi imposuit. Cessat etiam Votum ob mutationem materiæ.

28. Quia-

Clauſula in
omni Voto
ſubiactelle-
ta.
(d) *Diſt.*
prac. n. 23.

28. Quinimò in omni Voto tacitè ſubintelligitur iſthæc
conditio : *Si res in eodem ſtatu permanſerit* ; prout à pari ſuprà (d)
de Juramento dictum eſt. Sic qui vovit peregrinationem lon-
gam, vel magnam eleemoſynam ; ſuperueniente gravi morbo,
aut inopinatâ depauperatione, non tenetur Voto. Similiter ſi-
cut ægrotudo v.g. excuſat à præcepto jejuniij Eccleſiaſtici, ita etiam
ſufficit ad excuſandum ab obſervatione jejuniij Voto pro niſſi : &
idem de ſimilibus.

Votum con-
ditionale
ceſſat non
impleta
condicione

29. CONCL. III. Votum conditionatum ceſſat obligare, ſi
non impleatur conditio appoſita : ſic qui vovit peregrinatio-
nem, ſi ſanitatem filio, vel aliud beneficium obtineat, hoc non
obtentio ad Votum non tenetur. Ratio eſt : quia generaliter
conditio appoſita ſuſpenderit actum, eâque non eveniente nihil
debetur ; cum non fuerit animus ſeſe obligandi, niſi in eventum
iplius conditionis.

Quid de
Votis tem-
poralibus ?
Vel affixis
certo tem-
pori ?

30. CONCL. IV. Qui Votum temporale emiſit, v.g. Votum
Caſtitaſis ad biennium, elapſo biennio liber eſt à Voto. Idem
eſt de Voto affixo certo tempore, puta jejunandi diebus Saba-
tiniſ in honorem B. MARIE Virginis : nam ſi intermiſit eo die
jejunium, ſive culpabiliter, ſive ſine culpa, ampliùs alio die non
tenetur jejunium illud peragere. Ita Doctores communiter,
ac præſertim Herincx *part. 3. Theologia, diſt. 4. de Voto, quaſt. 4.*
Neque enim vovens voluit ſe obligare, niſi pro tali determinato
tempore

Votorum
Commuta-
tio propriâ
auctoritate
poſſe fieri
in melius.

31. CONCL. V. Quantum attinet ad Votorum Commutatio-
nem, vovens proprio arbitrio poſſeſt Votum ſuum commutare
in id, quod ſpectatis omnibus manifeſtè melius, ſeu præſtantius
eſt. Ita communior Doctorem apud Sanchez *lib. 4. in Decal.*
cap. 49. & Layman cit. tract. 4. cap. 8. n. 19. Et deſumitur ex Jure
Canonico, *cap. Peruenit. de Iurejurando*, ibi : *Non enim propoſitum
aut promiſſum infringit, qui in melius illud commutat.*

Limitatur
hoc.

32. Hoc tamen intelligendum, ſi opus ſit manifeſtè melius :
nam in dubio ſtat poſſeſſio pro obligatione Voti ad rem promiſ-
ſam, quæ proinde mutari non poſſeſt ſine Superioris auctoritate.
Excipi etiam debent Vota Summo Pontifici reſervata : qualia
ſunt quinque, videlicet Votum perpetuæ Caſtitaſis, Religionis,
Peregrinationis Romanæ ſeu ad limina Apoſtolorum, Peregrina-
tionis ad S. Jacobum in Compoſtellam, & Peregrinationis in
Terram Sanctam. Siquidem horum commutationem ipſemet
Papa ſibi propriam reſervavit, ac proinde in alia, etiam manife-
ſtè

sunt præstantiora opera (solâ Professione Religiosâ exceptâ) sine Summi Pontificis auctoritate commutari nequeunt.

33. Dicitur, solâ Professione Religiosâ exceptâ. Nam in Votum Religiosâ Professionis possunt commutari omnia Vota antecedentia, tam realia, quam personalia, etiam Summo Pontifici reservata; prout habetur c. Scriptura, de Voto, ubi dicitur: *Reus fra-* la Professio-
nem Reli-
giosam o-
mnia vota
commutat-
tur.
cti voti aliquatenus non habetur, qui temporale obsequium in perpetuum no-
scitur Religionis observantiam commutare.

34. CONCL. VI. Commutatio Voti in aliud opus æquale, proprio voventis arbitrio fieri non potest, sed opus est auctoritate Prælatis, puta Papæ, vel Episcopi, aut ejus, qui ab his habet commissionem seu potestatem delegatam. Ita Sanchez lib. 4. Decal. cap. 49. n. 13. Layman num. 19. Sannig dist. 4. de Voto, quæst. 4. n. 3. & communior, contra quosdam alios, qui putant, per quemlibet Confessarium posse Votum commutari in opus æquale. Ratio Conclusionis est: quia commutatio Voti est actus jurisdictionis, arg. cap. 1. de Voto; ergo ea non competit Confessario, nisi habeat potestatem delegatam, sed solis Prælatis. Nec obstat, quod quilibet possit Votum suum commutare in id, quod est manifestè melius, absque alia jurisdictione. Resp. enim, id fieri ex eo, partim quia promissio rei minoris abundè solvitur in præstatione rei majoris: partim quia is, cui fit Votum (nempe Deus) consentit in solutione melioris, arg. cit. c. Scriptura, de Voto.

35. CONCL. VII. Quantum attinet ad Irritationem Votorum, Vota facta de re in alterius potestate constitutâ irritantur, si hic contradicat, & opus promissum absolute nolit fieri. Ita D. Thomas 2. 2. quæst. 88. art. 8. & Doctores communiter. Idque intellige, quod ad hujusmodi Irritationis validitatem nulla alia requiratur causa, præter ipsam Superioris voluntatem. Ratio est: quia, ut Votum obliget, præter alia requiritur, quod persona vovens sit sui juris quoad illud, quod Voto promittitur: neque enim potest quis per promissionem sese firmiter obligare ad id, quod non est in sua potestate, sed in potestate alterius.

36. Hinc Numer. cap. 30. mandatur, quod si mulier, quæ vel est in domo patris, atque in ætate adhuc puellari, vel maritum habuerit. quidpiam voverit, & sic se Juramento constrinxerit, si pater aut maritus ejus contradixerit, tam vota quam Juramenta ejus irrita sint, nec eam obligent, eò quod pater, aut maritus contradixerit. Et hoc idem dicendum est de alijs hujusmodi personis, quæ non sunt omnimodè in sua potestate, sed

sub potestate alterius, atque idè non habent liberam facultatem votendi: ut sunt Religiosi, servi, filij familias, &c. Hi tamen votendo non peccant; quia in eorum Votis subintelligitur tacita conditio: *Si placuerit Superioribus meis, voveo, hoc vel illud me futurum*, ut dictum superius. (e)

(e) *Dist. præc. n. 23.*

Limitatio circa potestatem irritandi Vota.

37. CONCL. VIII. Nihilominus allata doctrina, seu Conclusio proxima, intelligenda est de ijs duntaxat Votorum materijs, in quibus præfatæ personæ votentes non sunt sui juris, sed subiectæ potestati alterius: nam Vota quoad alias materias facta, in quibus dictæ personæ non subjiuntur alterius potestati, valida sunt, neque irritari possunt. Est satis communis inter Doctores: quia tunc cessat ratio in priori Conclusionè allata, nempe subiectio respectu alterius, ob quam duntaxat datur potestas irritandi Vota. Restota magis patebit exemplis, atque inductione: itaque

Impuberum vota omnia possunt irritari à parentibus.

38. I. Conveniunt Doctores cum D. Thoma 2. 2. *quæst. 88. art. 9.* omnia Vota impuberum, sive personalia, sive realia, irritari posse, à patre, tutore, aut alijs personis, quarum potestati subijuntur: idque accidit tum ob defectum rationis, quem impuberes patiuntur: tum quia sunt naturaliter sub cura parentum, vel Tutorum, qui eis loco parentum sunt. Porro in masculis ad pubertatem requiruntur quatuordecim anni completi, in feminis verò duodecim anni completi; antea verò censentur impuberes. Nec obstat, quòd quandoque ante dictam ætatem cuiuspiam adveniat iudicij maturitas, aut quis etiam Votum ingrediendæ Religionis emiseric. Adhuc enim irritari possunt talia Vota ab impubere edita, ut docet Sanchez *lib. 4. Decal. cap. 35. num. 11.* Layman *loc. cit. cap. 7. n. 10.* & alij, eò quòd jura quoad hoc non distinguant.

Pubertas quando incipiat?

Prælati an, & quæ vota Religiosorum irritare possint?

39. II. Conveniunt Doctores, id quod proximè dictum est de impubere, videlicet omnia Vota eius irritari posse à patre, patris riter intelligendum esse de Religiosis professis; utpote qui per Votum Obedientiæ penitus abnegarunt propriam voluntatem, neque amplius habent velle & nolle. Excipe tamen Votum Religionis arctioris ingrediendæ, utpote ad quam transitus eisdem Religiosis à Jure conceditur, *c. Licet. de Regularibus*: simulque ea Vota, quæ ipsamet Ordinis constitutio efflagitat; nam talia non posse à Prælati irritari, palam est.

Quid devotis liberorum

40. III. Proquendo de Votis liberorum puberum adhuc in patria potestate existentium, quidquid pauci contradicant, satis etiam

etiam inter Doctores convenit, quod pater non possit omnia Vota liberorum puberum irritare, sed ea tantum, quæ patriæ potestati præjudicium afferunt: puta, quæ liberam & expeditam familiæ gubernationem impediunt, vel filium aut filiam nimis abtrahunt ab obedientia & cura paterna, & hujusmodi; nam in his solum filius puber est subjectus patri. Et eadem ratione Vota servorum, sive mancipiorum, illa tantum à dominis irritari possunt, quæ & quatenus servitutis obligationi officiant.

rum puberum, & servorum?

21. IV. Conveniunt passim Doctores, quod maritus non possit omnia Vota uxoris irritare, sed ea tantum, quæ & quatenus juris suo, quod habet ad conjugij usum, & familiæ gubernationem, præjudicium afferre possunt. Prout vicissim etiam uxor ea solummodo Vota mariti rescindere, atque irritare potest, quæ derogant juri suo, quod habet in corpus mariti: v. g. ne abinentiâ immoderatâ affligatur, & hujusmodi. Ratio horum omnium generalis est ea, quæ affertur in utraque præmissa Conclusionem: quia Vota possunt irritari à Superiore in his tantum, in quibus alter ipsi subicitur: atqui filijfamilias, servi, uxor &c. non subiciuntur parentibus, dominis, marito, &c. quoad omnia, sed tantum quoad aliqua, ipsorum statum concernentia, de quibus passim, & fusiùs Authores; ergo.

Et quid de Votis Conjugum?

Ratio generalis dictorum.

QUÆSTIO IV.

De Potestate dispensandi in Votis.

42. CONCL. I. Certum est inter Catholicos, dari potestatem in Ecclesia Dei dispensandi super Votis, ipsi à Christo concessam. Patet hoc tum ex perpetua praxi, & traditione Ecclesiæ; tum ex illa generali potestate, D. Petro, ac legitimis eius Successoribus, à Christo concessâ Matth. 16. & 18. *Tibi dabo claves Regni calorum &c. Et quodcumque solveris super terram, erit solutum & in calis.* Nam ly *quodcumque solveris*, etiam Dispensationem, seu solutionem à Voto & Juramento, complectitur. Quomodo autem Dispensatio in Votis, & Juramenti fieri possit, non obstante, quod eorum obligatio sit de Jure Divino, dictum est supra *Tract. 2. Dist. 4. num. 25. & 26.*

Datur in Ecclesia Dei potestas dispensandi in Votis.

43. CONCL. II. Ejusmodi potestas dispensandi in Votis, primariò, ac generaliter pro toto Orbe, ex Jure Divino residet in Sum-

Hæc potestas residet

generaliter
pro toto Or-
be in Papa.

quibus alijs
ea compe-
tat? remissi-
vè.

Quam po-
testatem di-
spensandi in
Votis habe-
ant Confes-
sarij Ordini-
um Men-
dicantium?

Vota Sum-
mo Pontifi-
ci reserva-
ta, quæ?

Ea sunt stri-
ctè inter-
pretanda.

Summo Pontifice, tanquam legitimo Petri Successore, Christi-
que in terris Vicario: ut patet ex citato S. Scripturæ textu, spe-
cialiter de D. Petro, ac legitimis ejus Successoribus loquente.
Quibus alijs autem, sive Jure ordinario, sive ex delegata potesta-
te, aut privilegijs à Summo Pontifice sibi concessis, id comperat,
quolibet in particulari, considerato suo statu, melius dignoscere
poterit. Nihilominus loquendo de Seraphici Ordinis privile-
gijs, sit

44. CONCL. III. Confessarij Ordinum Mendicantium, &
qui participant in eorum privilegijs, habent potestatem delega-
tam dispensandi in omnibus Votis (simulque commutandi om-
nia Vota, etiam jurata, ex extensione Gregorij Papæ XIII.) in
quibus de jure ordinario dispensare possunt Episcopi. Ita He-
rincx *disp. 4. de Voto, quest. 6. n. 66.* id ex plurium Summorum Pon-
tificum Concessionibus copiosè demonstrans. Quamvis enim
Innocentius VIII. hinc exceperit Vota peregrinationis ultra
duas dietas: tamen ex concessione aliorum Pontificum, ac no-
minatim Eugenij IV. Pauli III. & Gregorij XII. dicta restrictio
est sublata; ut patet ex Compendio Privilegiorum Mendican-
tium, *¶ Votum. in Capucini Annotatione. & Emman. Roderico Tom. 1.*
Quest. Regul. qu. 63. art. 3. & 4.

45. Dicitur notanter, in quibus de jure ordinario dispensare possunt
Episcopi. Siquidem Episcopi, etsi jure ordinario possint dispen-
sare in omnibus alijs Votis, non tamen in ijs (extra casum ne-
cessitatis, & impedimenti recursus ad Summum Pontificem)
quæ sunt Papæ specialiter reservata. Et quidem ejusmodi Vota
Summo Pontifici reservata regulariter sunt quinque, scilicet
Votum Castitatis perpetuæ (subintellige, & integræ) Votum
Religionis ab Ecclesia approbatæ, Votum Peregrinationis Ro-
mam ad limina Apostolorum, Peregrinationis ad S. Jacobum in
Compostella, & Peregrinationis in Terram Sanctam. Unde in
his neque Confessarij Ordinum Mendicantium dispensare pos-
sunt, utpote quæ Summo Pontifici specialiter reservantur, & in
Regularium privilegijs communiter excipiuntur.

46. Porro hæ exceptiones, cum juri ordinario Episcopo-
rum præjudicent, ceu odiosæ sunt strictæ interpretationis, ac pro-
inde in propria verborum significatione accipiendæ. Unde
Episcopi jure ordinario (consequenter Confessarij Ordinum
Mendicantium, & Communicantium in privilegijs eorum, ritè
appro-

approbati, ex delegata potestate sibi à Summis Pontificibus concessa) possunt dispensare in Voto Castitatis non perpetuè, sed ad certum duntaxat tempus promissæ, v. g. ad annum, vel decennium. Item in Voto Castitatis non integræ, v. g. non fornicandi, non nubendi, non petendi debitum, servandi virginitatem duntaxat, quæ per unicum lapsum carnis irrecuperabiliter amittitur, sitque postmodum observatu impossibilis: secus, si vovens virginitatem intendisset per talia verba sese obligare ad castitatem absolutam: nam Deus intuetur cor; sicque votum hoc, utpote castitatis absolutæ ac perpetuæ, foret indispensabile per Papam inferiorem. Item possunt supra dicti dispensare in Voto conditionato, ante conditionem impletam; ut si voveat quis Religionem, aut Castitatem perpetuam, si ex morbo convalescat, poterunt dispensare in Voto, antequàm hæc conditio impleatur: secus, si Votum impletâ conditione omninò purificetur, ut habet Herincx *cit. disp. 4. quest. 6. n. 62.* estque probabilior; quamvis Sanchez *lib. 8. de Matrim. disp. 10. n. 13.* & Diana *part. 3. tract. 5. resol. 25.* cum nonnullis alijs asserant, etiam post impletam conditionem posse Episcopum dispensare. Item possunt prædicti dispensari à supra dictis in Voto pœnali, v. g. si fornicatus fuero, voveo me ingressurum Religionem, sive ante (ut est communior sententia) sive post eventum peccati, atque incursum pœnam; prout sentit *cit. Sanchez n. 7. & 8.* citans non paucos Auctores.

47. Notanter autem hætenus dictum, in quibus de jure ordinario possunt Episcopi dispensare: ut excipiantur illi casus, in quibus competit Episcopis facultas dispensandi, etiam in Votis Papæ reservatis, ratione necessitatis extraordinariæ, & quando est impedimentum adeundi Summum Pontificem. In ipsi enim casibus, ut docet Layman *cap. 8. n. 16.* citans alios, nequeunt Confessarii Ordinum Mendicantium, vel Communicantium in privilegijs eorundem, dispensare, sed opus est recursum ad Episcopum; quamvis nonnullis, à Herincx *relatis loc. cit. num. 69.* prædicta limitatio non placeat.

48. CONCL. IV. Insuper ex speciali concessione B. Pij V. vivæ vocis oraculo factâ, quin & iteratâ concessione Eugenij IV. Congregationi S. Benedicti tum Cassinensi, tum Vallisoletanæ factâ, nec non facultate Julij II. eidem Congregationi Vallisoletanæ impertitâ (ac referuntur singillatim à Petro de Murga *Tom. 2. Disquisit. Moral. disquisit. 1. dub. 13. §. 6. n. 121. & seqq.* & Ant. Quintanad

Quid de Voto Castitatis non perpetuæ, vel non integræ?

Item de Voto conditionato?

Ac pœnali?

Limitatio quoad Confessarios Mendicantium.

Possunt mendicantes dispensare ad peccatum cum conjugibus

incestuosis,
& contra-
henticibus
cum Voto
Castitatis
& qui?

venas *Tract. 9. Singular. 2. 3. & 4.*) possunt Confessarij Medicanti-
um dispensare ad petendum debitum cum ijs conjugibus, qui
contraxerunt Matrimonium cum Voto simplici Castitatis antea
emisso: item & cum incestuosis conjugibus, qui contracto jam
Matrimonio cum alterius conjugis consanguinea intra secundum
gradum adulterium perpetrarunt: si tamen tales Confessarij
sint viri docti, atque ad hoc a suo Provinciali deputentur. Et
hæc quidem deputatio est necessaria juxta tenorem concessio-
nis, & praxin, prout notat Herincx *cit. disp. 4. n. 68.* Et Portel *in*
Dubijs Regularium, §. Confessor, num. 23. ubi bene addit, quod
ejusmodi licentia cuiuspiam Confessario ab uno Provinciali facta,
non expiret amoto Provinciali ab officio; eo quod illa facul-
tas non detur à Provinciali, sed ad commissionem, sive deputa-
tionem ipsius à Papa, cujus gratia jam facta non expirat morte
concedentis. Sunt quidem nonnulli Auctores, qui præmissam
Provincialis deputationem non requiri asserunt, quos refert, ac
sequitur Antonius à Spiritu S. Carmelica, *in Directorio Regularium,*
part. 1. tract. 2. disp. 1. sect. 2. §. 3. n. 212. & Diana *part. 3. tract. 2. resol.*
14. & part. 5. tract. 13. resol. 46. ubi hoc ipsum non improbabile
censet, licet in priori loco oppositam sententiam sequatur. Verum
tenor concessionis B. Pij V. quam refert Rodericus *tom. 1. qq. regul.*
quest. 63. art. 1. & 2. expressè requirit, quod ejusmodi dispensatio
in Foro conscientie ad petendum debitum fiat *ex commissione Pro-*
vincialis.

Dispensatio
in Votis, ut
sit valida,
requirit
causam.

Causa iuxta
dispensandi
in Votis,
quæ?

(f) *Juxta*
dicta n. 4.

49. CONCL. V. Dispensatio in Votis, ut sit valida, requirit
causam justam dispensandi. Ratio est: quia potestas dispensan-
di in Jure Superioris, nempe ipsius Dei, Prælati Ecclesie data
est in edificationem, & non in destructionem, ut dicit Apostolus 2. Co-
rinth. 13. v. 10. Id autem non esset, si possent dispensare absolute
absque ulla causa.

50. Porro causa iuxta dispensandi in Votis, oriuntur ex va-
rijs motivis. I. Ex imperfectione actus, si absque prudente &
perfecta deliberatione, in ira, metu, mœrore, vel tenera ætate,
&c. Votum factum sit, *arg. cap. 2. de Voto:* quamvis ob imperfe-
ctionem actus, & defectum sufficientis deliberationis, quando-
que Votum penitus non obliget. (f) II. Ex materia Voti, si ni-
mirum votenti, spectatâ corporis constitutione, naturæ fragili-
tate, &c. Votum ipsum majoris ruinae periculum pariturum vi-
deatur; adeoque spectatis omnibus dispensatio ad spirituale in
ejus utilitatem (quæ præcipue hic consideranda est) cessura videat-
ur

cur. III. Ob difficultatem exequendi Votum postea supervenientem, vel antea non prævisam; quamvis interdum, si hæc gravis & manifesta sit obligatio Voti per se sine dispensatione cesset. (g) (g) Ut dictum n. 27. & seqq.

IV. Ob necessitatem, vel magnam utilitatem Republicæ, aut familiæ: ut si quis longas peregrinationes vovisset, cum præstaret, ipsam familiam, vel Republicam regendam interesset, aut huiusmodi. Unde bene Innocentius III. relatus cap. Magna, de Voto, ait quod in materia dispensationis Votorum hæc tria semper consideranda sint, videlicet, quid liceat secundum æquitatem, quid deceat secundum honestatem, & quid expediat secundum utilitatem.

51. Quæres, num prædicta etiam locum habeant in Votis in favorem tertij emissis, utputa in Voto dandi eleemosynam certæ personæ indigenti, aut certæ Ecclesiæ; ita ut ejusmodi Votum adhuc possit commutari, vel dispensari ab habentibus facultatem commutandi, vel dispensandi Vota? Resp. esse distinguendum. Nam si ejusmodi personæ pauperi, vel Ecclesiæ, per acceptationem, ab ipso, vel Rectore Ecclesiæ, alióve administratore factam, jus acquisitum jam fuit, tunc amplius absq; ejusdem consensu commutationi, vel dispensationi locus non est: quia privilegia commutandi, vel dispensandi in Votis, intelliguntur esse concessa sine præjudicio atque injuria tertij. Secus dicendum de ejusmodi Votis spectatis ante factam illam acceptationem: quia enim tertio tunc necdum aliquod jus, actio, aut petitio competit, Vota in alicujus certæ personæ pauperis, aut Ecclesiæ commodum & favorem edita, per dispensationem vel commutationem tolli posse, communior est sententia. Ita Lud. Miranda tom. 1. Manual. Pralat. quæst. 48. art. 4. Layman tract. 4. de Voto, c. 8. n. 21. Sylvester, & alij.

52. Tandem pro fine hujus materiæ, & conformiter dictis supra (h) notandum, quod qui habet potestatem dispensandi, seu commutandi Vota, censetur similiter habere facultatem dispensandi, seu commutandi Juramenta. Ratio desumitur ex dictis ibidem: quia Votum, & Juramentum promissorium Deo factum, æquiparantur quoad vinculum; ideóque dispositum de uno censeri etiam debet dispositum de altero. Et quidem inter omnes convenit, eos, qui ratione muneris sui ordinariam habent potestatem commutandi, vel dispensandi Vota (ut sunt Episcopi, cæteri- que quasi Episcopalem jurisdictionem ordinariam habentes) posse eandem quoque auctoritate respectu sibi subditorum Vota jurjurando confirmata commutare, vel dispensare.

(g) Ut dictum n. 27. & seqq.

An prædicta habeant locum in Votis in favorem tertij emissis.

Qui potest dispensare in Votis, an idem possit in Juramentis? (h) Dist. præc. n. 41.

quid de Regularibus Mendicantibus?

53. Cæterum loquendo de Regularibus Mendicantibus, & Communicantibus in eorum privilegijs, qui quoad sæculares poenitentes habent potestatem solum delegatam dispensandi, vel commutandi Vota (exceptis quinque Votis Sedi Apostolicæ specialiter reservatis) variant Doctores, an dicti Religiosi similiter habeant potestatem dispensandi, vel commutandi Juramenta. Si quidem Azorius *part. 1. lib. 11. cap. 10. q. 2.* cum quibusdam alijs, sententiam negativam tenet. Nihilominus partem affirmativam, videlicet Religiosos Mendicantes posse dispensare, vel commutare etiam Juramenta, tenent plures alij Doctores, quos citat & sequitur Sanchez *lib. 8. de Matr. disp. 2. n. 18.* Sannig *dist. 6. de Juram. q. 3. n. 8.* Lessius *lib. 2. de just. & jure, cap. 42. n. 59.* & alij: nam militat æquè pro illis superius allata ratio. Accedit extensio Gregorij XII. juxta quam possunt Regulares Mendicantes commutare Vota etiam jurata, dummodò commutatio non fiat in præjudicium tertij, prout habetur in Compendio Privilegiorum, §. *Votum*, in Capucini annotatione.

TRACTATUS VII. DE JUSTITIA ET JURE, CÆ- TERISQUE VIRTUTIBUS CAR- DINALIBUS.

Ratio ordi-
nis, ac præ-
stantia hu-
jus Tracta-
tus.

Post explicatas Virtutes Theologicas, atque Religionem, utpote inter Virtutes Morales præstantissimam, ipsa materiarum connexio subministrat Tractatum de Virtutibus Cardinalibus, ac præsertim de Justitia & Jure, utpote de qua occurrunt Difficultates specialiores, atque ob earum præstantiam scitu admodum necessariæ: aded, ut materia de Justitia & Jure, ob sui excellentiam, simul & necessitatem, non solum in Theologia Morali, verum & Speculativa, fuffus atque ex professo tractari consueverit. Nec immerito: si quidem & Spiritus sanctus, tanta Virtutis necessitatem generi human-